

Ki feszül föl a szivárványra?

Krasznai: Magyar himnusszal a gázkamrákba

csak úgy Vasárnap, késő este. El kell kezdenem a cikk írását, hogy ne nagyon késsem le a lapzártást. Gyors körmorze. M1 operát közvetít, a tv2-n a Magyarország holnap. Belehallgatok. Később kiírják a témát is: néma hagyomány. György Péter könyvét dicsérik a társak (Rajk belsőépítész, Rainer történész), és az 1956-os forradalom elhallgatását emlegetik. Meglepő módon most hiányoznak a szokásos, és zavaró „esemesek” (lassan kialakul a bunkófonosok esemes-kultúrája), zavar-talanul smúzolhat az összeszokott csapat. Idővel áttérnek az ünnepekre. Március 15. elismertetik, de a többivel baj van. Nincs ünnepünk augusztus 20-án – jelenti ki György. Ugorgyunk! Az RTL Klubon már elkezdődött az Országház.

SZÉKELY KECSKÉS JÁNOS

csak úgy Ott azon keseregtek szocialista politikusok, hogy milyen lehetetlen rendelkezése a házszabálynak, hogy napirend előtt csak frakcióvezető, illetőleg akadályoztatása esetén helyettese szólhat fel. Kissé kényszeredetten ismerték ugyan el, hogy tévedtek, amikor ezt bevezették. Mintha akkor már nem lehetett volna látni a következők nyekét. Az akkori ellenzék ugyanis példát adván az istenadta népnek a jogi kiskapu keresésére, elkezdte kinevezni a frakcióvezető helyetteseket, és felszólalásuk előtt a frakció vezetője szép komótosan kísért. (Ez a színjáték, most is tart.) Volt olyan frakció, ahol szinte mindenki címzetes frakcióvezető helyettes lett. Bár a szocialisták főleg Torgyán József ellen hozták e szabályt, azt érték el vele, hogy azontúl a kiszagadtól szinte csak ő szólalt fel. Arra pedig nem gondoltak, hogy elkapkodott ötletük egyszer majd őket sújti. De hozott az MDF többségű parlament is olyan házszabályi rendelkezést (a MIÉP, Csurka István ellen), amivel saját parlamentbe jutása nehezedett meg. Mostanában is születnek olyan módosítások, amelyek okoznak még problémákat a jelenlegi kormányoldalnak – ha ellenzékbe kerül. Elég szomorú ez, hiszen vagy a váltógazdaságra nincsenek felkészülve politikusaink, vagy a stratégiai gondolkodásukba nem fér bele az alternatívákra való felkészülés.

Amúgy a vezető téma a kiszagadás. Miként a tv2-ben is az volt, az egész héten. (Csak a Zimbó Jimmy-temetés szorította időnként hátra.) Jimmy, és Jócó hete volt a médiában. Vasárnap például a Napló szavazásra felett kérdése az volt, hogy bejut-e a kiszagdapárt a parlamentbe. (Az előző héten Torgyán politikai sorsa iránt érdeklődtek.) Hogy még biztosabb legyen az eredmény egy lejáró blokkot is bejátszottak. Aztán megtudhattuk, hogy Friderikusz Sándor színészként debütált, majd a Jimmy-kultusszal visszaélő haszonlesőket cikizték. (Bagoly mondja...) Biztos azért,

mert így segítik elő a magyar társadalom polgárosodását. Szombati tudósításukban szerepelt ugyanis, hogy elnökük személyében valójában a televíziót tüntette ki a Szféra, mert hozzájárult a magyar polgárosodáshoz. Csak azt nem tudom, hogy a díjat odaítélők és Pintér Dezső nézik-e a csatorna hírműsorait és egyéb polgárfabrikáló műsorait. Mert ahogy elnézem televízióink mintaadását, legfeljebb a latin-amerikai kispolgárok gondolkodását tudnánk eltanulni belőlük.

Díjat kapott még a Westel (főnöke), és Peter Munk, akiről köztudott, hogy a leggazdagabb Magyarországról származó személy. Ráadásul szerep is, mert kifejtette, nem ő, hanem hazánk legokosabb embere, a partnere, Demján Sándor érdemelte volna a díjat. (Bár emlékezetem szerint a szocializmus idején kapott ő már ilyet.)

csak úgy Nem is vitatom, hogy a sikeres üzletemberek nagyon okosak, és idővel igényt is tartanak közülük egyesek arra, hogy beleszóljanak a politikába. Ilyen volt a merénylet áldozatává vált Fenyő János (barátja visszaemlékezéséből tudjuk, hogy például Pető Ivánnal szokta megbeszélni az ország ügyeit), és Princz Gábor is. Még azt is elismerem, hogy sok esetben igazuk lett volna. Csak hát a demokrácia szerkezete az ilyen beleszólást nem engedi meg. Mert hiába kritizáljuk néha jogosan Hornékat, Csurkákat, politikai legitimációjuk csak nekik van. Mert rájuk szavazunk. Ha bármelyik sikeres vállalkozót akarjuk, akkor válasszuk meg őt! De addig elméletileg csak egy személy lehet(ne) a sok millió választóból.

Pedig történt fontos dolog is, amivel foglalkozhattak volna szombaton és vasárnap. Például beiktatták az Egyesült Államok új elnökét. Igaz, erről csak az m1 híradó tudósított megfelelő módon kiemelve és korrekt hangon. A tv2 szombaton azt tartotta fontosnak kiemelni, hogy demokraták tüntettek az utcán, önreklámozó felirata szerint Walker a texasi kopó került a Fehér Háza. Vasárnap a felirat ugyanott: *Áll a bál*. És megtudhattuk,

hogy az új elnök gyenge táncos: „Beiktatás után Bush azt ígéri, Amerikát jobban fogja irányítani, mint feleségét a táncparketten.” A tv2 internetes honlapján pedig „Európát újra félelem fogja el az amerikai elnökváltás után?” címmel közölnék összeállítást. Az RTL Klub is kiemelte:

„Ifjabb George Bush tegnapi elnöki beiktatása közben és után hatalmas tüntetés volt (...) ezzel nem törődve – bálba men.” Itt is azon élcelődtek, hogy nem tud táncolni. Az Index pedig azt hangsúlyozta, hogy „Clinton sikeres Amerikát ad át Bushnak”. Az embemek, meg – csak úgy – az a szocialista kampány jut eszébe, amit mostanában sulykolnak: ők milyen sikeres országot hagytak a következő kormányra. Hogyne. De kérik nem elfelejteni, hogy a történelem folyamat.

csak úgy Mindenesetre kínos dolog lenne most egy lista arról, hogy melyik szoclib politikus, politológus, publicista miket mondott az amerikai elnökről, nem is oly régen. Például Csepeli György, aki szerint: „Gore-nak tehát győznie, Bushnak pedig vesznie kell. Bár a küzdelem eleve eldöntöttnek látszik, mindkét jelölt teljes erőbedobással küzd. És jól teszi. A politikai elrendeltetés eleve ugyanis csak akkor hat, ha arról a politikus nem vesz tudomást. (...) Ki lesz nálunk Bush, ki Gore 2002-ben?” Érthető véleménye, hiszen azt is írta: „A baj az, hogy Bush nemcsak butának látszik, hanem talán buta is.” Aztán idén a szociológus reagált korábbi véleményére: „Az új elnököt végül is nem a szavazói többség akarata, hanem a Legfelsőbb Bíróság döntése juttatta pozíciójába.” Hacsaknem. Mert tévedhet a világ, de Csepeli nem!

Apropó lista. Nem szűnik a hazánk elleni cikkáradat Nyugaton. A France Soir 18-án, József a gádszók földjén címmel, „A Magyarországi Cigányparlament alelnöke strasbourgi száműztetésbe vonult” alcímmel a magyarországi romák sorsa iránt rokonszenvvel viseltető, a magyar hatóságokat kritizáló cikket közöl a zámolyiak vezetőjéről, aki szerint „nem engedhetjük meg azt, amit őseink 1944-ben lehetővé tettek, mi nem fogunk a gázkamrákba beszélni, miközben a magyar himnusz játsszák”. A cikkíró úgy véli: „Krasznai József annak az embernek az eltökélt nyugalomával sorakoztatja fel kalapácsiütés-szerűen zuhogó érveit, aki saját szemével látta, miként vált a lángok martalékává a zámolyi cigányok otthona a gyűlölettől elborult agyú neonácik támadása után, és aki tudja, hogy a magyar hatóságok a kisujjukat sem fogják mozdítani a védelmükben.” A cikk rámutat: a francia hatóságok sem rendezték meg-

nyugtatóan a magyar cigányok helyzetét. Krasznai idejét utazgatásokkal (Lyon, Dijon, Montpellier) tölti, előadásokat tart, igyekszik a francia közvéleményt felvilágosítani a "közép-európai helyzetről". A cikkhez "Folyamatos diszkrimináció" címmel szerkesztési kommentár csatlakozik, amely szerint „a vezető magyar kormányhivatalok számára nincs cigányügy. A Belügyminisztériumoz intézett levelek dacára az állam továbbra is tagadja azt, ami világkatasztrófvá válhat”.

csak úgy Mivel az MSZP vezetői immár a legfőbb rossznak az állandó botrányokat tartják, érdemes megnéznünk, hogyan keletkeznek ezek a „botrányok”. Az egyértelmű, hogy az Orbán Viktor által bemutatott összeállításból botrány lehessen, a negatív konnotációjú „lista” szóra volt szükség. Vajon kinek az ötlete volt ez, és honnan vették át mások?

Tudniillik a november 30-i, csütörtöki híradók és a krónika nem emlékezett meg róla. Előfordult viszont az Interneten, az Index címlapján, még hozzá igen gyorsan. Már 13 óra 03-kor feltettek egy parlamenti beszámolót Lista készült az országot lejárato ellenzékiek cikkeiről ... címmel, amelyben ezt olvashattuk: „Listát állított össze a magyar miniszterelnök, melyben összegyűjtötte az »ellenzéki politikusok és az ellenzékhez közel álló értelmiségiek nyilatkozatait, melyeket a nyugat-európai sajtóban közzé tettek«. Orbán Viktor gyűjteményét a Parlament csütörtöki EU vitáján mutatta meg képviselőtársainak, de csak távolról. A miniszterelnök azt ígérte ugyanis, hogy később minden képviselő kap egy példányt a »magyar demokrácia állapotát kritizáló, országot lejárato cikkek listájából«. Orbán mindezzel azt akarja bizonyítani, hogy az ellenzék nyilatkozataival le kívánja járatni az országot Európában. Az Index információi szerint Bauer Tamás és Eörsi István SZDSZ-es képviselők személyesen kértek Orbántól egy-egy példányt a gyűjteményből, de a kormányfő nem adott nekik soron kívül.”

Öt perc múlva már indult is róla a topic, ami a cikket idézte. Második hozzászólásként egy közismerten szoclib elkötelezettségű nick megadta az alaphangot: „Olyan lesz ez is, mint amikor a »megfigyelési ügy«, neki aztán van dokumentuma dögvél, csak nem mutatja meg senkinek.”

A hagyományos médiumok csak másnap, pénteken reagáltak. A tv2 reggeli beszélgetésre Bauer Tamást hívta meg, aki szerint az a kérdés, hogy a kormányt az aggasztja-e, hogy vannak bizonyos nem kedvező események Magyarországon, vagy az, hogy ezt külföldi lapok is megírják. Az adófizetők pénzét fölösleges ilyen sajtószemlék készítésére költeni. A Napilapok viszont már egyöntetűen „listáznak”. A Népszabadság cikkének címe: „Orbán listája lejáratoznak vélt nyilatkozatakról.” A lista szó alkalmazásától eltekintve korrekt hangvételű cikk (Bednarik Imre írta) szerint: „Az európai integráci-

óról tartott csütörtöki parlamenti vitán Orbán Viktor miniszterelnök értekelte, hogy egyes politikuskok rontják az ország nemzetközi megítélését. Ennek bizonyítására a kormányfő közölte, hogy elkészített egy összeállítást az országot lejárato képviselői és értelmiségi nyilatkozatakról. A kormányzóvivő utóbb lapunknak megküldte ezt az összeállítást, amely ellenzéki politikusok, szociológusok, politológusok külföldi lapoknak adott nyilatkozatait veszi számba.”

Estére a gagyibbtév é csatlakozott: RTL Klub: „Műsorvezető: Belpolitikai vihart kavart a miniszterelnök tegnapi bejelentése. Ellenzéki politikusok, politológusok, szociológusok, újságírók neve, és tőlük származó idézetek szerepelnek egy külföldi sajtócikkek alapján összeállított listán, amelyről Orbán Viktor szólt a Parlamentben. A lista címe, ez évben megjelent, Magyarországot, illetve annak kormányát lejárato külföldi sajtócikkek.”

Tudósító: A miniszterelnök munkatársai az idén Magyarországról, külföldön megjelent cikkeket gyűjtötték össze. A lapszemlének a Magyarországot, illetve annak kormányát lejárato külföldi sajtócikkek összefoglalója, címet adták. Orbán Viktor tegnap a Parlamentben közölte, ez az összeállítás bizonyítja, hogy főleg ellenzéki politikusok külföldön lejáratozzák a kormányt.

Orbán Viktor: A világ mely lapjaiban, mely fórumain mit mondtak a magyar demokrácia fogvatartósságairól és arról, hogy micsoda veszély fenyegeti Magyarországot a demokrácia hiánya miatt. Ezt szívesen átadom bármelyik képviselőnek, és ezzel aztán a tényekről innentől kezdve, már talán tovább nem is érdemes vitatkoznunk. (...)

Kovács László: Nem az ilyen tényszerű nyilatkozatok járatják le az országot, hanem az, ha az ország miniszterelnöke az ilyeneket összegyűjti, a parlamentben lobogtatja, és vádként próbálja felhasználni az ellenzék ellen. Ezzel tulajdonképpen önmagát is neveltségessé tette. (...)

Magyar Bálint: Már a Kádár-rendszerben így nyilatkoztak a demokratikus ellenzék, hogy Magyarországon nem azért van diktatúra, mert diktatúra van, hanem mert erről beszélnek.

Tudósító: Az ellenzéki pártok szerint a kormányfőnek inkább a cikkekben felvetett problémákkal kellene foglalkoznia.”

csak úgy Nem is az a különös benne, hogy milyen készségesen szolgálja ki az ellenzéki pártvezéreket, hanem az, hogy Orbán mondataiból éppen az „összeállítás” szót hagyják ki. Ilyen finom csúsztatásokat utoljára a Hom-kori közszolgálatban tapasztaltam.

Szombaton a Népszava „Orbán-lista: egy vélemény itthon és külföldön”, a Magyar Hírlap Felborzolta a kedélyeket Orbán listája címmel közölt cikket. A Népszabadság pedig már Aczél Endre, A lista című vezércikkét közli: „Kisszerű

és származó. Körülbelül ez a véleményem arról a »listáról«, amelyet Magyarország miniszterelnöke a külföldi sajtó velünk foglalkozó – »lejáratozó« célzatú – cikkeiből saját elmondása szerint összeállíttatott. (Utoljára ilyen a pártállam idejében készült.)”

A beindult áramlatot már követni sem lehet, az A Hét vasámap már „védekezik”: „Előbb Kövér László Fidesz-pártelnök, majd Orbán Viktor miniszterelnök is nehezményezte, hogy ellenzéki politikusok és hozzájuk kötődő értelmiségiek külföldi nyilatkozataikkal kifejezetten agitáltak hazánk jó megítélés ellen. Az ellenzék erre bizonyítékot követelt. Mikor Orbán Viktor előállt a dokumentumokkal, ez a tény az érintetteket a Rákosi-korszak módszereire emlékeztette.”

Nincs tehát szó egy központból kiinduló, egy parancsszóra elindított hadjáratról. De nem is kell, anélkül is működik a dolog. Kéri László írja valahol, hogy politikusok és újságírók csoportja áll össze, kölcsönös előnyöket élvezve a kapcsolatból. Ha látta már valaki a parlament Duna-parti folyósóján összeverődő liberális és szocialista politikussokkal kvaterkázó zsumalisztákat, akkor érti, hogy miről van szó. Egy ilyen beszélgetésben – Bauer Tamás és az Index újságírójának részvétele valószínűsíthető –, merülhetett fel a lista szó, közvetlen a beszéd után. Az Internet gyorsaságát nem lehet legyőzni, de a többiek is kapcsolóztak. És elég volt látni a példát, a „megtalált” szót, a két útmutatató lapot, a személyi vonatkozásban is összekapcsolódó Indexet és a Népszabadságot, a többiek tudták mi a teendő.

Csak Sinkovits Imre halálakor bémult le a magyar média. Más halálokkal, más „szenzációkkal” volt elfoglalva. Méltatását az erre hivatottabb személyekre bízom. Annyi bizonyos, hogy magyar kultúra két lábán jár, integráns „része” volt. Politizált ő is, de méltósággal, elvek mentén, nem úgy, mint gagyi társai az RTL Klubban hetente. Véletlenül ő volt az első színész, akivel találkoztam. Nejeének, Gombos Katinak rokona, talán testvére élt Mindszentben, és kisgyermek koromban édesanyám mutatta őket, amikor együtt szálltunk le velük a vonatról. Első előadás, amit gimnazistaként a Nemzetiben láttam, az Ember tragédiája volt. Felejthetetlen alakítása a Kálmán György (Lucifer) - Sinkovits Imre (Ádám) párosnak. De emlékezetes számomra Mózes búcsúja is: „Maroknyi nép vagyunk, akár a tenger, csap reánk az ellenség. A hit, s a hűség tarthatja csak fenn népét nemzetünknek. Ne hidd, hogy meddő volt a kín, a gyász kora. Az szülte a jövőkort, melynek csak kánja volt miénk, virága a tiétek lesz, ha az új nemzedék a győzelem hitével indul el.”

csak úgy Kedvenc versének kérdései immár örökre az ő hangján visszhangoznak: „Létem, ha végleg lemerült, / ki ináð tiicsök-hegedűt? / Lángot ki lehel deres ágra? / Ki feszül föl a szívárványra?” ■